

Statement van de stichting voor Duurzaam Onderwijs: O3-Nederland

6 december 2018

Rondetafelgesprek in het kader van de wet “Ruimte voor Nieuwe scholen”

Hartelijk dank voor de uitnodiging om mee te denken over de verdere vormgeving van de wet Ruimte voor Nieuwe Scholen.

Dat doen we graag, en we zijn blij met de intentie om meer ruimte te maken voor het starten van nieuwe scholen.

Voor de Stichting voor Duurzaam Onderwijs: O3-Nederland biedt deze wet, naast de ruimte voor nieuwe scholen, ook kansen voor meer vernieuwend onderwijs. Onderwijs dat aansluit bij de huidige en toekomstige maatschappelijke vraagstukken van een veranderende samenleving. Het is immers de maatschappelijke opdracht van alle onderwijsinstellingen om leerlingen hierop voor te bereiden en hen op te leiden tot kritische wereldburgers.

Deze wet zou, bij aanpassing van de nu voorgestelde procedure, recht kunnen doen aan het bovenstaande uitgangspunt.

Daarom betogen wij dat er in de voorgestelde procedure:

- Een risico bestaat dat bestuurders strategische keuzes gaan maken die niet bijdragen aan vernieuwend onderwijs dat blijft aansluiten bij de veranderende maatschappij.
- Een risico bestaat dat de geformuleerde deugdelijkheidseisen belemmerend gaan werken voor vernieuwend onderwijs. Zijn deze criteria voor kwaliteit wel duurzaam en dus flexibel genoeg voor het vormgeven van het hedendaagse en toekomstige onderwijs?

De rol van het bestuur

De rol van de bestaande besturen in deze procedure geeft een risico op strategische keuzes van het bestuur die niet per se een bijdrage leveren aan vernieuwend onderwijs dat tegemoet komt aan de wensen van ouders, leerlingen en de samenleving.

Illustreerend voor het bovenstaande is de opmerking van de bestuurder die wij spraken in onze poging om een vernieuwende school te starten; “Vanuit maatschappelijk belang ondersteun ik dit van harte, vanuit mijn rol als bestuurder doe ik alles om het tegen te houden”. Tevens gaf het bestuur aan zelf de school niet te kunnen starten vanwege andere prioriteiten.

In deze procedure is de rol en het mandaat van bestaande besturen onvoldoende gedefinieerd. Wie beslist uiteindelijk of een nieuwe school binnen het bestaande bestuur kan worden ingepast? Hoe wordt hier het belang van ouders en leerlingen en de samenleving geborgd?

De deugdelijkheidseisen

Volgens Biesta richt goed onderwijs zich op zowel **kwalificatie** en **socialisatie** als op **subjectificatie**. De deugdelijkheidseisen richten zich op de route naar een diploma (de kwalificatie) en geven daardoor minder ruimte voor onderwijs dat zich naast kwalificatie richt op socialisatie en subjectificatie. Daarnaast is het de vraag, in hoeverre een schriftelijke verslaglegging, voldoende input biedt voor een duiding van de kwaliteit van een school.

Vanwege de snel veranderende maatschappij zou je kunnen stellen dat de huidige kwalificatienormen niet per se passend zijn voor de toekomstige samenleving. Daarom zouden de deugdelijkheidseisen breder moeten kijken en ruimte moeten geven voor vernieuwende onderwijsconcepten. De toekomst is onvoorspelbaar, als het onderwijs wil blijven aansluiten bij de omgeving hebben we flexibele kwaliteitseisen nodig zodat de huidige eisen in de toekomst niet als een knellend keurslijf worden ervaren.

Flexibiliteit kan ontstaan door ruimte te maken voor het gesprek met de initiatiefnemers zodat zij hun totale verhaal kunnen vertellen op het gebied van kwalificatie, socialisatie en subjectificatie.

Nodig daarom de initiatiefnemers bijvoorbeeld uit om het uitgewerkte onderwijsconcept te presenteren aan een panel met vertegenwoordigers uit het onderwijs, maar ook breed uit de maatschappij. Dit panel kan verdiepende vragen stellen en adviseren en daarmee sluit je aan bij de maatschappij van dat moment. De initiatiefnemers kunnen aansluiten bij de inspectie-eisen die op dat moment gelden.

Is dit wetsvoorstel een kans op meer van hetzelfde of óók een kans om het anders te doen?